

การศึกษาพฤติกรรมในรอบวันของแมวน้ำ
ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดตรัง

นายภากรณ์ จู้ห้อง¹

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ มีจุดประสงค์เพื่อการศึกษาพฤติกรรมของแมวน้ำทั้งในรอบกลางวันและในรอบกลางคืน ที่อาศัยภายในคอกอาศัย ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดตรัง ผ่านการบันทึกจากกล้องวงจรปิด ซึ่งทำการเก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2565 ถึง เดือนสิงหาคม 2565 โดยข้อมูลที่จะแยกออกเป็น 4 พฤติกรรมของแมวน้ำ

ผลการศึกษาพบว่า 1) พฤติกรรมของแมวน้ำที่อาศัยภายในคอกอาศัยรอบการวัน จะมีการอาศัยอยู่ในน้ำมากกว่าการอาศัยอยู่บนบก คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของรอบกลางวัน 2) พฤติกรรมของแมวน้ำที่อาศัยในคอกอาศัยรอบกลางคืน แมวน้ำจะมีนอนบนบกมากกว่าการนอนในน้ำ คิดเป็นร้อยละ 94.91 ของรอบกลางคืน 3) พฤติกรรมการกินอาหารของแมวน้ำ จะสัมพันธ์กับคุณภาพของอาหาร และพฤติกรรมการกินอาหารของแมวน้ำ สามารถบอกถึงสุขภาพของแมวน้ำ 4) พฤติกรรมการขับถ่าย แมวน้ำมีพฤติกรรมการขับถ่ายทั้งในมากกว่าการขับถ่ายบนบก และลักษณะการขับถ่ายที่ดีสามารถบ่งบอกถึงสุขภาพแมวน้ำ

---

¹ สถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย อ.สิเกา จ. ตรัง

The study on seals behavior in the day of Trang aquarium.

Pakorn Choohong¹

ABSTRACT

This research study Its purpose is to study the behavior of seals both during the day and during the night. living inside the pen of the aquarium, Trang Province, through the recording from CCTV The data were collected from July 2022 to August 2022. The data will be divided into 4 behaviors of seals.

The results of the study showed that 1) the behavior of the seals living in the enclosure during the day Will have to live in water than live on land. accounted for 83.33% of the daytime cycle 2) the behavior of the seals living in the nocturnal enclosure Seals sleep more on land than in water, representing 94.91 hundred of the night cycles. 3) The feeding behavior of seals will be related to the quality of food and feeding behavior of seals Can tell about the health of the seals 4) Excretion behavior Seals have both excretory behaviors rather than terrestrial excretion. And good excretion characteristics can indicate the seal's health.

---

¹ Natural Resources and Environment Institute Rajamangala University of Technology Srivijaya, Sikao Trang

อุปกรณ์และวิธีการดำเนินงาน

1. อุปกรณ์

1. กล้องวงจรปิดแบบไร้สาย
2. เมนโมรีการ์ด
3. สายอินเตอร์เน็ต
4. ปลั๊ก 3 ตา
5. เทอร์โมมิเตอร์
6. ที่ตั้งกล้องวงจรปิด
7. ตารางบันทึกและเครื่องเขียน
8. ขวดพลาสติก เก็บตัวอย่างน้ำ

2. วิธีการดำเนินงาน

1. ทำการติดตั้งระบบกล้องวงจรปิด โดยการติดตั้งในบริเวณหน้าต่างของคอกแมวน้ำ เพื่อให้สามารถสังเกตพฤติกรรมแมวน้ำได้อย่างชัดเจน
2. ติดตั้งระบบสายอินเตอร์เน็ตที่จะใช้คู่กับกล้องวงจรปิด
3. ศึกษาและจดบันทึกข้อมูลพฤติกรรมของแมวน้ำในรอบวัน
  - 3.1 ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของแมวน้ำในช่วงกลางวัน ตั้งแต่ 05.00 – 17.00 น
  - 3.2 ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกของแมวน้ำในช่วงกลางคืน ตั้งแต่ 17.00 – 05.00 น
  - 3.3 ศึกษาลักษณะของอาหารที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของแมวน้ำ
  - 3.4 ศึกษาพฤติกรรมการขับถ่ายของแมวน้ำ

ผลการทดลอง

ในการศึกษาและรวบรวมข้อมูล เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมในรอบวันของแมวน้ำ ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดตรัง เป็นการเก็บข้อมูล โดยใช้กล้องวงจรปิด ที่ติดตั้งในคอกแมวน้ำในการบันทึกข้อมูล และการเก็บข้อมูลจากสภาพแวดล้อม อาหารที่ใช้เลี้ยง โดยได้ผลการทดลองดังต่อไปนี้

1.1 พฤติกรรมการอาศัยอยู่ในคอก (รอบกลางวัน)

โดยพฤติกรรมแรกของแมวน้ำหลังจากการตื่นจากการนอน คือ การลงน้ำ เมื่อลงน้ำแล้ว จะมีฟองอากาศจำนวนมากออกจากตัวของแมวน้ำ และใช้ครีบกู่หน้าในการถูไปตามลำตัวและใบหน้า ในลักษณะเหมือนการอาบน้ำให้ตัวเอง แมวน้ำจะชอบน้ำใหม่ ไม่ว่าจะเป็น้ำจากสายยางที่ครูฝึกฉีดให้หรือน้ำที่เปลี่ยนถ่ายในคอกใหม่ๆ

ภาพที่ 1 แสดงการใช้ครีบกู่หน้าในการถูตามลำตัว

พฤติกรรมของแมวน้ำอีกอย่างหนึ่งในรอบกลางวันที่ใช้เวลาในแต่ละวันมากที่สุด คือการอยู่ในน้ำ ในช่วงเวลา 12 ชั่วโมงของรอบกลางวัน ตั้งแต่เวลา 05.00 – 17.00 น. แมวน้ำจะมีการอยู่ในน้ำประมาณ 10 ชั่วโมง ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 83.33

1.2 พฤติกรรมการอาศัยอยู่ในคอก (รอบกลางคืน)

ช่วงเวลาในรอบกลางคืน 12 ชั่วโมง จะเริ่มตั้งแต่วันที่ 17.00 – 05.00 น. หลังจากการให้อาหารรอบสุดท้ายของวัน และทำความสะอาดคอกที่อาศัยของแมวน้ำ ปิดประตู โดยพฤติกรรมของแมวน้ำหลังจากการปิดประตู คือการขึ้นจากน้ำใช้ขนตามลำตัว เพื่อทำความสะอาดและเตรียมตัวในการนอน

ภาพที่ 2 แสดงการแต่งตัวและไซชน ของแมวน้ำ

การนอนของแมวน้ำแต่ละตัวนั้น จะมีการเลือกที่นอนที่ดีที่สุด ซึ่งการเลือกที่นอนนั้น จะมีการเลือกตามลำดับในฝูงโดยมีเปรี๊ยะ ป๊อป และตัวเล็ก ตามลำดับ ซึ่งภายในคอกที่แมวน้ำอาศัยอยู่จะเปิดหน้าต่างและติดตั้งพัดลม จึงทำให้บริเวณหน้าต่างพัดลมเป็นจุดที่แมวน้ำชอบที่จะนอนกัน

การนอนของแมวน้ำในแต่ละตัวจะใช้เวลาในการนอนมากกว่า 11 ชั่วโมงต่อคืน หรือบางตัวจะใช้เวลาในการนอนนานถึง 12 ชั่วโมง หากไม่มีการแย่งที่นอนกัน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ ดังนี้

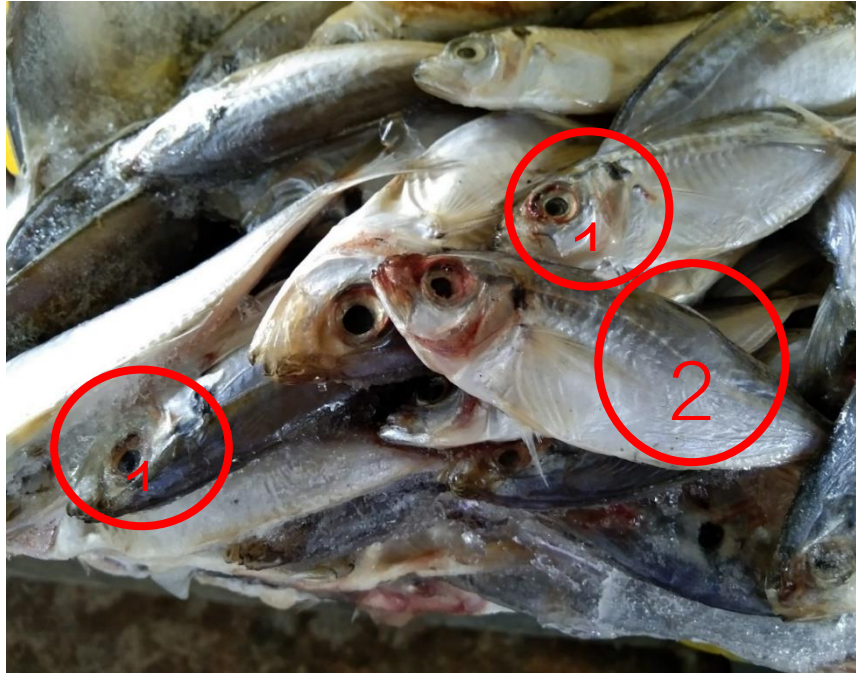
- เปรี๊ยะ ใช้เวลาในการนอนเฉลี่ย 11.40 ชั่วโมงต่อคืน คิดเป็นร้อยละ 95.00
- ป๊อป ใช้เวลาในการนอนเฉลี่ย 11.42 ชั่วโมงต่อคืน คิดเป็นร้อยละ 95.16
- ตัวเล็ก ใช้เวลาในการนอนเฉลี่ย 11.35 ชั่วโมงต่อคืน คิดเป็นร้อยละ 94.58

ดังนั้นการนอนของแมวน้ำทั้ง 3 ตัว จะมีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 94.91

4.3 พฤติกรรมการกินอาหาร

สำหรับอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงแมวน้ำนั้น จะใช้เป็นปลาข้างเหลืองแช่แข็ง เมื่อจะใช้ต้องนำมาแช่น้ำ เพื่อให้ปลาละลายออกจากน้ำแข็ง โดยสภาพของปลาที่นำมาใช้ ต้องมีความสด ไม่มีกลิ่นเหม็น เนื่องจากปลาที่ดี จะกระตุ้นให้แมวน้ำอาจกินอาหารมากยิ่งขึ้น และง่ายในการควบคุมหรือทำการจัดแสดง

- ตาใส เห็นตาขาวกับตาดำอย่างชัดเจน มีดวงตาเต็มเบ้าตา
- ลำตัวปลาตรงตึง ไม่เหี่ยวยุบ สีสันทันสดใส

ภาพที่ 3 แสดงปลาที่ไม่สด มีกลิ่น ไม่เหมาะกับการใช้เป็นอาหารแมวน้ำ

- ตาไม่สด เห็นสีขาวและสีดำไม่ชัดเจนอาจมีสีของเลือดปะปนอยู่บ้าง ดวงตาไม่เต็มเบ้า ตาปลาเหี่ยวแห้ง และยุบลงลึก
- ลำตัวปลาเหี่ยวยุบ สีไม่สดใส

การให้อาหารแมวน้ำนั้น จะให้ประมาณ 3 กิโลกรัมต่อตัวต่อวัน โดยจะแบ่งปลาออกเป็นรอบๆ ตามวันนั้น คือ วันจันทร์ - ศุกร์ จะแบ่งออกเป็นรอบเช้า 1 กิโลกรัมต่อตัว และรอบบ่ายจะให้อาหารประมาณ 2 กิโลกรัม

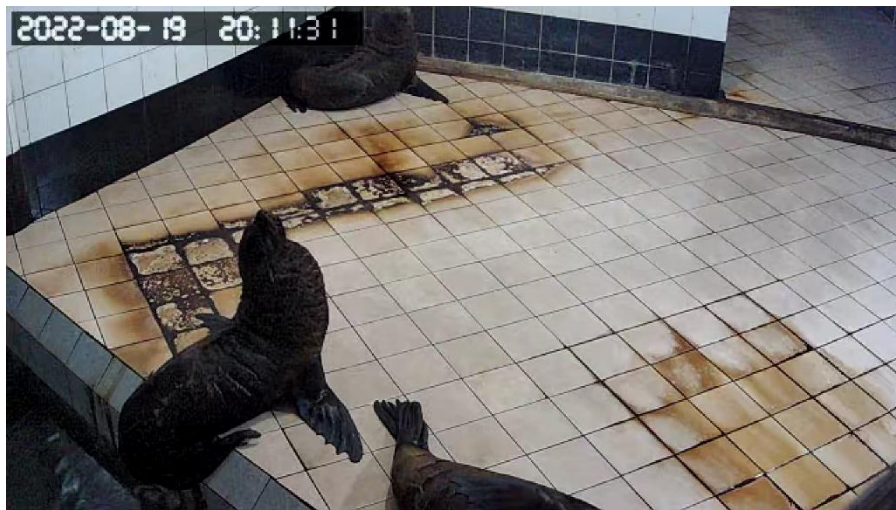
ต่อตัว สำหรับวันหยุดเสาร์ อาทิตย์ หรือวันหยุดนักขัตฤกษ์ จะแบ่งการให้อาหารแมวน้ำออกตามรอบการจัด แสดงความสามารถแมวน้ำ คือจะแบ่งออกเป็น 4 รอบ แต่ละรอบจะให้อาหารประมาณ 0.7 กิโลกรัมต่อตัว การให้อาหารแมวน้ำจะมีการให้ 2 แบบ คือ การให้จากมือและการกินจากการตั้งให้กินเอง

4.4 พฤติกรรมการขับถ่าย

การขับถ่ายของแมวน้ำ จะมีการขับถ่ายทั้งแบบบนพื้น และแบบถ่ายในน้ำ ซึ่งมูลของแมวน้ำ ยังสามารถบ่งบอกถึงสุขภาพของแมวน้ำได้ โดยมูลของแมวน้ำที่ดีควรมีลักษณะแข็ง ไม่เหลว สีเหลืองอมน้ำตาลหรือเขียวอมเทา ต้องไม่มีเลือดหรือเมือกอุ่นประปนออกมา แต่โดยส่วนมากแล้ว แมวน้ำมักจะขับถ่ายในน้ำมากกว่าบนพื้น ซึ่งจะมีพฤติกรรม คือ

4.4.1 การปัสสาวะ

การปัสสาวะของแมวน้ำ แมวน้ำจะหันหลัง และให้ส่วนหางยื่นออกลงไปใต้น้ำ โดยจะขับปัสสาวะประมาณ 3-5 ครั้ง

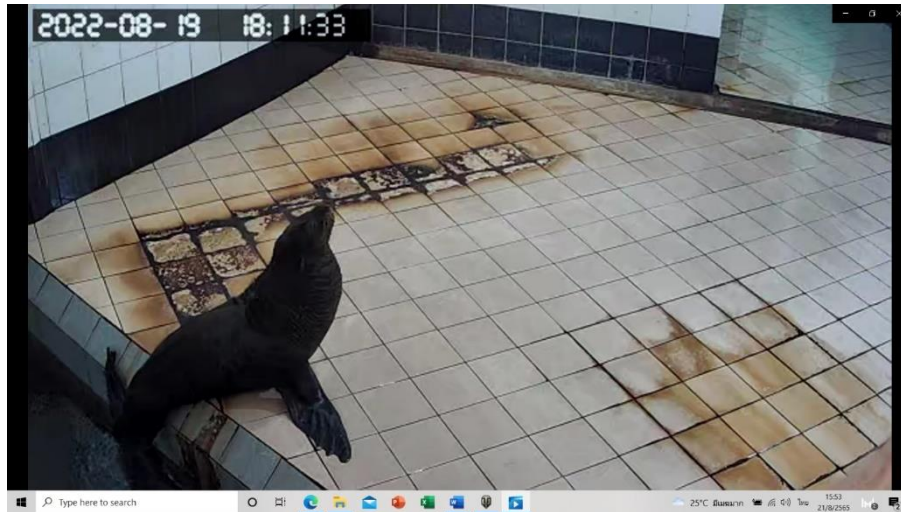

ภาพที่ 4 แสดงการถ่ายปัสสาวะ ของเปรี๊ยะ

4.4.2 การอุจจาระ

การขับอุจจาระ จะมีพฤติกรรมคล้ายกับการปัสสาวะ แต่จะแตกต่างกันที่ การปัสสาวะทางจะ ยกสูงไม่ถึงน้ำ แต่การอุจจาระแวน้ำจะเอาทางหย่อนลงในน้ำ โดยการขับอุจจาระของแวน้ำจะเกิดขึ้น ประมาณวันละ 1-2 ครั้ง

ภาพที่ 5 แสดงการขับถ่ายอุจจาระ ของตัวเล็ก

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

1 สรุปผลการวิจัย

1.1 พฤติกรรมการอาศัยอยู่ในคอก (รอบกลางวัน)

พฤติกรรมของแวน้ำในช่วงรอบกลางวันนั้น จะเป็นการอยู่ในน้ำมากกว่าการอยู่บนบก ซึ่งกำหนดเวลาในรอบกลางวัน ตั้งแต่ 05.00 – 17.00 น. เป็นเวลา 12 ชั่วโมง จากพฤติกรรมของแวน้ำที่สามารถสังเกตได้นั้น แวน้ำจะอยู่ในน้ำประมาณ 10 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 83.33 ของกิจกรรมในรอบกลางวัน ซึ่งเหตุผลที่แวน้ำอยู่ในน้ำมากกว่าบนบก อาจเป็นเพราะน้ำหนักตัวที่มาก ทำให้การเคลื่อนที่บนบกยากลำบากกว่าการเคลื่อนที่ที่อยู่ในน้ำ และแวน้ำเป็นสัตว์ที่มีความระแวงสูง ดังนั้นในธรรมชาติการอยู่ในน้ำอาจปลอดภัยกว่าการอยู่บนบก

1.2 พฤติกรรมการอาศัยอยู่ในคอก (รอบกลางคืน)

พฤติกรรมของแมวน้ำในช่วงกลางคืนนั้น จะเป็นการนอนบนพื้นมากกว่าที่จะอยู่ในน้ำ ซึ่งจะกำหนดเวลาในรอบกลางคืน ตั้งแต่ 17.00 – 05.00 น. เป็นเวลา 12 ชั่วโมง จากการสังเกตพฤติกรรมของแมวน้ำในการนอนนั้น แมวน้ำจะใช้เวลาในการนอน มากกว่าคืนละ 11 ชั่วโมง โดยที่แมวน้ำทั้ง 3 มีค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 94.91 ของกิจกรรมในรอบกลางคืน ซึ่งในการนอนของแมวน้ำนั้นจะมีการจัดลำดับในการกินเป็นฝูง เพื่อใช้ในการเลือกที่นอนที่ดีที่สุด นั้นหมายความว่า ตัวที่แข็งแรงที่สุดในฝูงจะเลือกที่นอนที่ดีที่สุด ตัวที่อ่อนแอกว่า ก็จะโดนแย่งที่นอนไป จากการสังเกตการจัดลำดับในฝูงของแมวน้ำ จะเป็น เปรี้ยว ป๊อบ ตัวเล็ก ตามลำดับ

1.3 พฤติกรรมการกินอาหาร

พฤติกรรมการกินอาหารของแมวน้ำนั้น จะเป็นพฤติกรรมที่บ่งบอกสุขภาพของแมวน้ำ ซึ่งหากแมวน้ำมีสุขภาพที่ดี พฤติกรรมของแมวน้ำที่แสดงออกมา จะมีความตื่นตัว มีความกระตือรือร้น ความอยากที่จะกินอาหาร และอาหารที่ดี จะส่งผลในการแสดงพฤติกรรมของแมวน้ำทั้งในตอนฝึกหรือการแสดงความสามารถสัตว์ พฤติกรรมของแมวน้ำที่บ่งบอกว่าแมวน้ำมีสุขภาพที่ดี คือ แมวน้ำจะเดินเข้าหาครูฝึก หรือเดินเข้าหาเมื่อได้ยินเสียง ไม่เคี้ยวอาหารนานจนเกินไปหรือคายอาหารทิ้ง ขึ้นจากน้ำมารอคอยที่ประตูคอกอาศัย โดยการให้อาหารแมวน้ำจะมีอยู่ด้วยกัน 2 แบบ คือการให้อาหารจากมือ จะเป็นการให้ในการฝึกหรือการแสดงความสามารถสัตว์ และการให้อาหารแบบตั้งให้กินเอง จะเป็นการให้โดยที่ไม่มีการฝึกหรืออยากให้แมวน้ำได้พัก

1.4 พฤติกรรมการขับถ่าย

พฤติกรรมการขับถ่ายของแมวน้ำนั้น แมวน้ำจะมีการขับถ่ายทั้งลงในน้ำและลงบนพื้น แต่ส่วนมากแล้ว แมวน้ำจะขับถ่ายลงในน้ำมากกว่าจะขับถ่ายลงบนพื้น ซึ่งจากการสังเกตพฤติกรรมของแมวน้ำในการขับถ่าย แมวน้ำ โดยการปัสสาวะของแมวน้ำ จะลอยหลังลงไปใต้น้ำ ยื่นหางออกไปและทำการปัสสาวะลงในน้ำ และในส่วนของ การอุจจาระนั้น แมวน้ำจะทำในลักษณะเดียวกันกับการปัสสาวะ แต่จะแตกต่างกันตรงที่ การอุจจาระของแมวน้ำ แมวน้ำจะหย่อนหางลงไปใต้น้ำ และทำการถ่ายอุจจาระลงในน้ำ

2 ข้อเสนอแนะ

2.1 จากการศึกษาพฤติกรรมของแมวน้ำที่อาศัยอยู่ในคอก ทั้งในรอบกลางวันและรอบกลางคืนนั้น ปัญหาที่พบคือ จำนวนกล้องวงจรปิดที่มีน้อย ทำให้พิกัดของกล้องไม่สามารถครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดได้ ซึ่งทำให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้หมด

2.2 ข้อมูลภาพที่ได้จากกล้องวงจรปิด มีความคมชัดไม่มาก ทำให้ภาพที่ได้นั้นไม่ชัด ทำให้ข้อมูลอาจมีการคลาดเคลื่อนได้

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัย เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมในรอบวันของแมวน้ำ ของสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ จังหวัดตรัง ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานิช ขำเจริญ ตำแหน่งผู้อำนวยการสถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ผู้ช่วยศาสตราจารย์เอนก สภาวะอินทร์ ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพงานวิจัยตลอดจนให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ เสนอแนะแนวทางในการจัดทำอย่างดียิ่ง

ประโยชน์ที่ได้จากการจัดทำรายงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพ่อ แม่ ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยเหลือ สนับสนุนด้วยดีตลอดมา

บรรณานุกรม

อาภรณ์ รัชไชย (2560) พฤติกรรมสัตว์, Animal Behavior, การแสดงออกของสัตว์ สถาบันส่งเสริมการ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

สุปาณี เลียงพรพรรณ (2555) การศึกษาพฤติกรรมของสัตว์ในธรรมชาติและในห้องปฏิบัติการ สาขาวิชาชีววิทยา
คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

Lorenz, K. (1935). Der Kumpan in der Umwelt des Vogels. Der Artgenosse als auslösendes Moment
sozialer Verhaltensweisen. *Journal für Ornithologie*, 83, 137–215, 289–413

Köhler, W. 1926. *The Mentality of Apes*. USA: Harcourt, Brace & Company, Inc.

GANGBEAUTY. (ม.ป.ป.). *ไม่กี่คนที่แยกออก! ภาพความเหมือนที่แตกต่างของฝาแฝดต่างสายพันธุ์*. เข้าถึงได้จาก
<https://www.gangbeauty.com/114337>.

ความแตกต่างของแมวน้ำและสิงโตทะเล. (ม.ป.ป.). เข้าถึงได้จาก
<https://sites.google.com/site/sealbyvmkku/khwam-taek-tang-khxng-maewna-laea-singto-thale>.

ยุพเยาว์ โตศิริ วิชิต กองดำ. (2548). การจัดการคอกแมวน้ำและเพนกวิน สวนสัตว์นครราชสีมา.